

**LÄNSSTYRELSEN
BLEKINGE LÄN**

SKÖTSELPLAN

1 (26)

2015-12-17

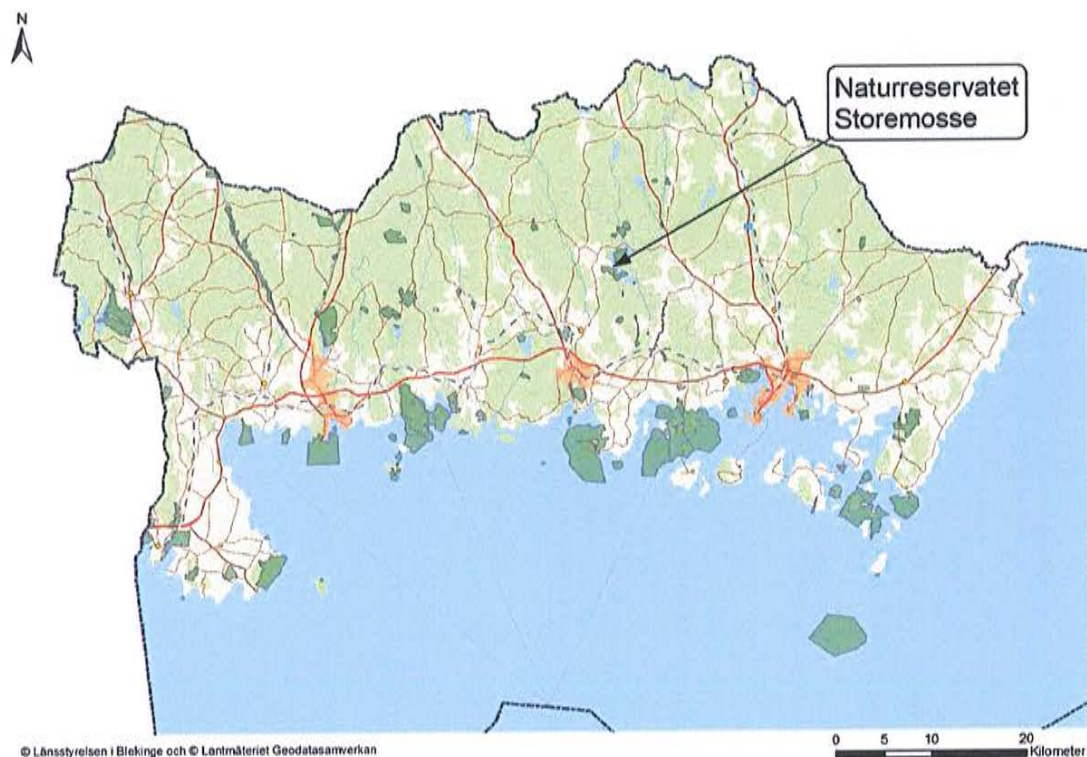
Dnr 511-3237-2012
Obj nr 10 02 042

Beslutsbilaga 3

Skötselplan för naturreservatet Storemosse

Ronneby kommun

Länskarta med reservatet markerat

Titel: Skötselplan för naturreservatet Stormosse, Ronneby kommun
 Utgiven av: Länsstyrelsen i Blekinge län
 Planförfattare: Lars-Göran Olsén & Åke Widgren
 Beställningsadress: Länsstyrelsen i Blekinge län
 371 86 Karlskrona
 Tfn: 010-22 40 000
blekinge@lansstyrelsen.se
www.lansstyrelsen.se/blekinge

Copyright: Länsstyrelsen i Blekinge län.
 Innehållet i detta dokument får gärna citeras eller refereras med uppgivande av källa

Foton: Lars-Göran Olsén om inget annat anges
 Omslagsbild: Kanalen är en gammal torvgrav i Storemosse. Foto: 2012-06-21.

Innehållsförteckning

1 SYFTET MED NATURRESERVATET	5
2 BESKRIVNING AV OMRÅDET.....	5
2.1 ADMINISTRATIVA DATA	6
2.2 NATURFÖRHÅLLANDEN.....	8
2.2.1 Topografi, berggrund och jordarter	8
2.2.2 Växt- och djurliv	8
2.2.3 Trädslogshistorik.....	8
2.2.4 Inventeringar	9
2.3 HISTORISK SAMT NUVARANDE MARKANVÄNDNING	9
2.4 FRILUFTSLIV	11
2.5 REFERENSER	11
3 PLANERAD MARKANVÄNDNING OCH SKÖTSEL	13
3.1 GENERELLA RIKTLINJER	13
3.2 INDELNING I SKÖTSELOMRÅDEN	13
3.3 MÅL OCH ÅTGÄRDER FÖR SKÖTSELOMRÅDEN	14
3.3.1 Skötselområde 1. Skog och myr som lämnas i huvudsak orörd.....	14
3.3.2 Skötselområde 2. Skog med skötsel av träd- och buskskikt.....	17
3.3.3 Skötselområde 3. Limnisk miljö.....	19
3.4 FRILUFTSLIV OCH TURISM.....	21
3.4.1 Anordningar för friluftslivet	21
4 UTMÄRKNING AV RESERVATSGRÄNS	21
5 BRÄNDER OCH BRANDBEKÄMPNING	22
6 JAKT OCH FISKE	23
7 TILLSYN, DOKUMENTATION OCH UPPFÖLJNING	23
7.1 TILLSYN ÖVER FÖRESKRIFTER	23
7.2 UPPFÖLJNING AV BEVARANDEMÅL.....	23
7.3 DOKUMENTATION AV SKÖTSELÅTGÄRDER	23
8 KOSTNADER OCH FINANSIERING	23
9 SAMMANFATTNING OCH PRIORITERING AV PLANERADE SKÖTSELÅTGÄRDER	24

BILAGOR

Bilaga 1: Översiktskarta

Bilaga 2: Reservatsområde

Bilaga 3: Markanvändning 1917, Häradskartan

Bilaga 4: Naturtyper

Bilaga 5: Skötselområden och anordningar för friluftslivet

Förord

Storemosse naturreservat ingår till en del (det gamla naturreservatet) i Natura 2000 enligt såväl Fågeldirektivet som Art- och habitatdirektivet. Den utvidgade delen av naturreservatet ingår inte i Natura 2000. Naturreservatens skötselplaner och Natura 2000-områdenas bevarandeplaner är de dokument som i enlighet med 17 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. ska beskriva bevarandesyftet samt de livsmiljöer och arter för vilka en gynnsam bevarandestatus ska upprätthållas eller återställas. Det kan vara en fördel att kombinera dessa dokument till så kallade kombiplaner, i de fall där avgränsningen för naturreservat sammanfaller med Natura 2000. För Storemosse kommer dock en separat bevarandeplan tas fram, eftersom Natura 2000-området är mindre än naturreservatet.

Storemosse, 1986.

Foto: Ulf Lundgren

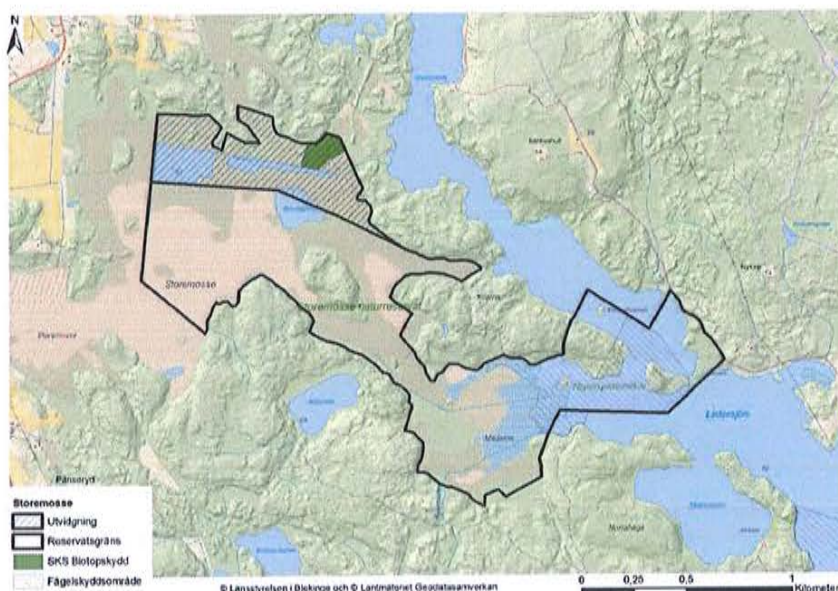
1 Syftet med naturreservatet

Nytt syfte för naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer bestående av myrkomplex, lövskogar, barrskogar, sjöar och två gamla torvgravar med karaktär av dystrofa sjöar. Områdets prioriterade naturmiljöer, Natura 2000-naturtyper samt arter som omfattas av Natura 2000 ska bevaras i gynnsamt tillstånd. Syftet ska även vara att inom den utvidgade delen av reservatet återställa mossens hydrologi, i den omfattning som det kan ske utan att områden utanför reservatet påverkas. Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer tillgodose behovet av områden med vildmarkskaraktär för friluftslivet

Syftet ska uppnås genom att skogsmark, myr och övriga naturtyper med dess flora och fauna i huvudsak utvecklas fritt genom intern dynamik. I tall- och lövskogarna ska åtgärder utföras för att förhindra att de omvandlas till granskog. Inom den utvidgade delen av myren ska igenväxning av befintliga diken påskyndas och röjning av igenväxningsvegetation kunna ske. Åtgärder vidtas för att underlätta allmänhetens friluftsliv på östra sidan av Listersjön.

2 Beskrivning av området

Naturreservatet är ett 172 ha stort land- och vattenområde norr om Kallinge i mellersta Blekinges mellanbygd (se bilaga 1). Reservatet omfattar större delen av myren Storemosse, med angränsande del av Listersjön samt en mindre areal fastmark. Myren omfattar både skogbevuxna och relativt öppna delar. I mossen finns en sk myrsjö (Mossegölen) och två vattenfyllda äldre torvtäcker. På fastmarken finns ek- och bokskog, samt barnnatskog (västlig taiga). Huvuddelen av reservatet ingår i Natura 2000 (SE0410086 Storemosse – se bilaga 4). Naturreservatet ligger inom område av riksintresse för naturvård (NK 13 Listersjön-Sännen). Delar av reservatet är klassade som nyckelbiotoper och naturvärdesobjekt av Skogsstyrelsen.

Naturreservatet Storemosse, med utvidgningen i norr.

2.1 Administrativa data

Tabell 1. Administrativa data.

Objektnamn	Storemosse
Objektnummer	10-02-042
Skyddsform	Naturresevat
Beslutsdatum	2015-12-17
Natura 2000-objektkod	SE 0410086
Koordinat centralpunkt	
Kartor	<i>Topografiska kartan:</i> 3F NV Karlskrona <i>Ekonomiska kartan:</i> 3F 8e (035 84) Listersjön
Totalareal	172,4 ha
Landareal	141,1 ha
Vattenareal	31,3 ha
Naturvårdsförvaltare	Länsstyrelsen Blekinge
Kommun	Ronneby
Lägesbeskrivning	7,2 km NNO Kallinge, 7,9 km V Tving
Sakägare	Privata
Fastigheter	Del av Johannishus 1:2, Ronneby-Bokön 1:11 och 1:13
Servitut	---
Samfälligheter	Samfällid väg och samfällt fiske i Mossegölen
Nyttjanderätter	---
Naturtyper	Areal (ha)
Skogs- och myrmark Natura 2000	<i>Totalt 141,1 ha, varav:</i> Öppna mossar och kärr (7140), 31,5 ha Västlig taiga (9010), 2,8 ha Näringsfattig bokskog (9110), 2,4 ha Näringsfattig ekskog (9190), 4,9 ha Skogsmyr (91D0), 36,9 ha
Övriga	Öppen mark - ej Natura 2000, 0,5 ha Våtmark - ej Natura 2000, 9,1 ha Skog - ej Natura 2000, 11,7 ha Barrskog - ej Natura 2000, 13,7 ha Blandskog - ej Natura 2000, 4,9 ha Skogbevuxen myr - ej Natura 2000, 22,7 ha
Sötvatten Natura 2000	<i>Totalt 31,3 ha, varav:</i> Ävjestrandsjö (3130), 21,9 ha Myrsjö (3160), 9,4 ha
Arter	Se Tabell 2
Prioriterade bevarandevärden	
Naturmiljöer/Markslag	Skog, myr
Naturtyper	Samtliga Natura 2000-naturtyper (se ovan)
Strukturer och funktioner	Bäck, hålträd, torrträd och lågor samt hög luftfuktighet
Arter	Spillkråka, fiskgjuse, storlom, trana, hårklomossa
Geovetenskap	---
Kulturmiljöer	Registrerade fornlämningar och andra kulturhistoriska lämningar, t.ex. torvgravar, husgrunder, odlingsrösen och stenmurar, gammal väg över mossen till torp-lämningen.
Friluftsliv	Naturlighet, naturpedagogik, kulturhistoria.

Tabell 2. Rödlistade, EU-listade och andra ovanliga arter och signalarter som rapporterats från reservatsområdet under senare år (Rödlistekategorier: CR = akut hotad, EN = starkt hotad, VU = sårbar, NT = nära hotad). LC-arter är arter som tidigare varit rödlistade men som numera räknas som Livskraftiga. Signalarter är indikatorarter som är användbara för att lokalisera och urskilja skogar med höga naturvärden.

Art	Nationell rödlista	LC-art	EU-direktiv	Signalart
Svampar				
Brandticka (<i>Pycnoporellus fulgens</i>)	NT			
Ekticka (<i>Phellinus robustus</i>)	NT			
Oxtungssvamp (<i>Fistulina hepatica</i>)	NT			X
Lavar				
Bokkantlav (<i>Lecanora glabrata</i>)	NT			
Bokvårtlav (<i>Pyrenula nitida</i>)	NT			X
Glansfläck (<i>Arthonia spadicea</i>)				X
Grå skärelav (<i>Schismatomma decolorans</i>)		LC		X
Gulpudrad spiklav (<i>Calicium adpersum</i>)				X
Havstulpanlav (<i>Thelotrema lepadinum</i>)				X
Torvbägarlav (<i>Cladonia incrassata</i>)	NT			
Lunglav (<i>Lobaria pulmonaria</i>)	NT			X
Lönnlav (<i>Basidia rubella</i>)				X
Olivklotterlav (<i>Opographa viridis</i>)				X
Rosa lundlav (<i>Bacidia rosella</i>)	VU			X
Rostfläck (<i>Arthonia vinosa</i>)				X
Mossor				
Blåmossa (<i>Leucobryum glaucum</i>)				X
Hårklomossa (<i>Dichelyma capillaceum</i>)	NT		Annex 2	
Krusig ulota (<i>Ulotia crispa</i>)				X
Långflikmossa (<i>Nowellia curvifolia</i>)				X
Platt fjädermossa (<i>Neckera complanata</i>)				X
Kärlväxter				
Blåsippa (<i>Hepatica nobilis</i>)				X
Missne (<i>Calla palustris</i>)				X
Myskmadra (<i>Galium odoratum</i>)				X
Insekter				
Nagelspinnare (<i>Aglaia tau</i>)				X
Röd flickslända (<i>Pyrrhosoma nymphula</i>)				X
Torvlöpare (<i>Bembidion humerale</i>)	VU			
Fåglar				
Fiskgjuse (<i>Pandion haliaetus</i>)			Annex 1	
Orre (<i>Tetrao tetrix</i>)			Annex 1	
Spillkråka (<i>Dryocopus martius</i>)	NT		Annex 1	
Storlom (<i>Gavia arctica</i>)			Annex 1	
Sångsvan (<i>Cygnus cygnus</i>)			Annex 1	
Trana (<i>Grus grus</i>)			Annex 1	
Kungsfågel (<i>Regulus regulus</i>)	NT			
Sävsparv (<i>Emberiza schoeniclus</i>)	NT			

2.2 Naturförhållanden

2.2.1 Topografi, berggrund och jordarter

Storemosse är en av Blekinges största myrmarker och består av ett mångformigt våtmarkskomplex med öppna mosseystor, tallmossar, björksumpskog och öppna starrbevuxna mader ner mot Listersjön. Mossen ligger omedelbart väster om Listersjön och på en nivå mellan 62 och 63 m över havet, vilket skall jämföras med Listersjöns medelnivå på 61,7 m. Fastmarkens högsta delar ligger ca 15 meter över Listersjöns yta. Underlagrande berggrund består av granit. Myrens jordart är torv och den har en typisk fornsjölagerföljd med väl registrerade miljöförändringar (Berglund 1966). På fastmarkerna finns sandig morän.

2.2.2 Växt- och djurliv

Stora delar av reservatet domineras av skogbevuxen myr (främst tallmosse och björksumpskog) med olika täthet och med olika trädhöjder från en halv meter till högstamiga träd. Fält- och bottensvikten i tallmossarna varierar från tuvull, skvatram, blåbär, lingon och brunmossa i dikade områden till tuvull, skvatram, ljung, vitmossor och rikligt med renlav i öppnare lägen. I myrens centrala del, omgiven av tallmosse, finns en större höglänt ö med granskog på sluttningarna. På tidigare åkerytor på öns övre delar finns en luckig tallplantering. Barrskogen på ön innehåller gott om död ved både som torrakor och som lågor. En del av lågorna är rödmurkna och har börjat falla sönder. I luckor efter döda barrträd etablerar sig olika lövträd. Den rödlistade vedsvampen brandticka (rödlistad som NT) finns på minst tre ställen i naturreservatet och lämpliga substrat förekommer på flera andra platser. I anslutning till Listersjön finns områden med näringsfattig ekskog och bokskog.

De tidigare rödlistade fågelarterna fiskgjuse, storlom och trana samt sångsvan häckar i naturreservatet, liksom de sedan 2015 rödlistade arterna spillkråka, kungsfågel och sävsparv (rödlistade som NT). Orre har tidigare förekommit, och då spelat på det mer öppna mosseplanet. Det är dock oklart om arten finns kvar i området. Den senaste registrerade observationen i eller i närheten av Storemosse är från 2001.

Hårklomossa (Natura 2000-art, rödlistad som NT) växer på Listersjöns stränder. Arten kräver en skuggig miljö i översvåmningszonen längs stränderna. Den växer mest i norrlägen och i videbuskage längs stränderna. Även skuggande granar i strandkanterna är viktigt att bevara för hårklomossans överlevnad. Hårklomossa är mycket känslig för förändrade vattennivåer utöver de naturliga variationerna.

Torvgravarna har bitvis en väl utvecklad strandvegetation, bland annat växer missne, vattenklöver och topplösa i Kanalen. På blottad torv förekommer torvbägarlav (NT). I Stubbegölen häckar sångsvan (ett par med två ungar 2012). Flera arter av troll- och flicksländor finns längs stränderna på torvgravarna och Mossegölen. Röd flickslända har en stor population i området.

2.2.3 Trädslagshistorik

Häradskartan från 1917 (se bilaga 3) visar inga tecken på storskalig torvbrytning. Mossegölen var då större, och det kärrområde som idag finns väster därom var en del av gölen. Området öster om Mossegölen var glest bevuxet med både barr- och lövträd. De dräneringar som grävdes i samband med torvbrytningen innebar att vattennivån i

Mossegölen sänktes och stora områden runt torvgravarna och Mossegölen blev så torra att först tall och björk, och senare även gran, kunde vandra in på de tidigare öppna mosseytorna.

Skogbevuxen myr vid torvgravarna. 2012-06-21

2.2.4 Inventeringar

I samband med planeringen av det utvidgade naturreservatet har Skogsstyrelsen inventerat de skogliga naturvärdena i den utvidgade delen. Större delen av skogen (drygt 11 ha) klassades som skoglig värdekärna varav 9 ha naturvärdesobjekt och 2,2 ha nyckelbiotop (befintligt biotopskyddsområde).

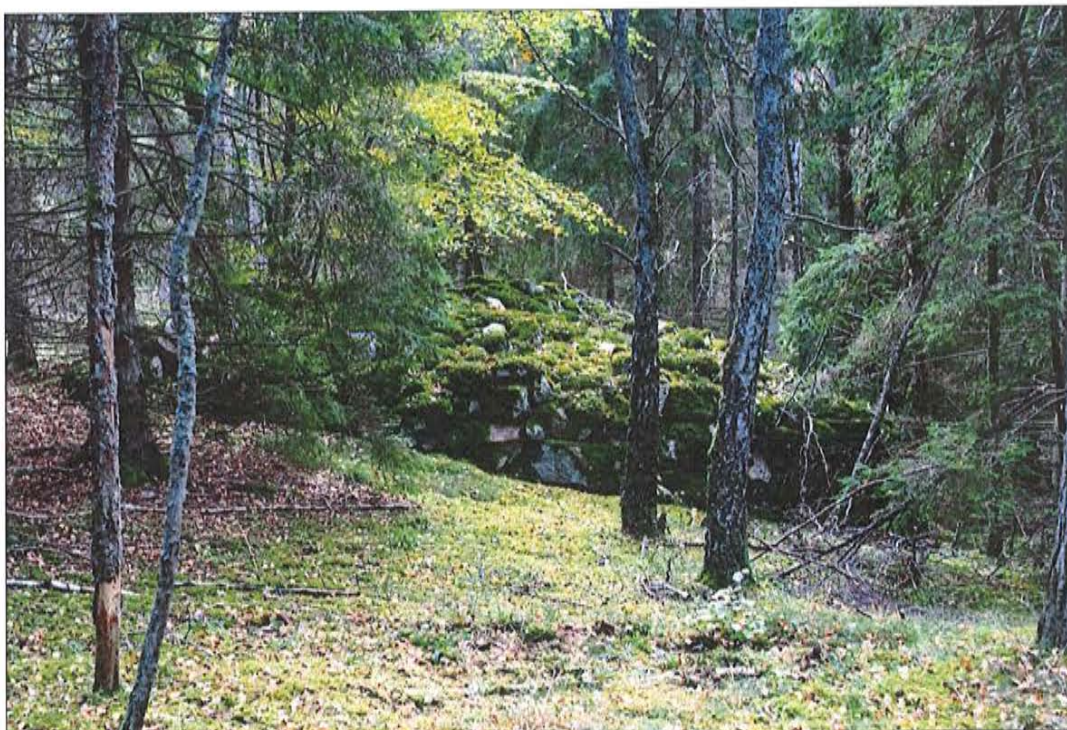
2.3 Historisk samt nuvarande markanvändning

Vid Vitasand på östra sidan av Listersjön hittades 1995 lämningar efter en stenåldersboplatz med spår av redskapstillverkning. Bland fynden märks en skrapa i sydkånsk flinta. Typen är karakteristisk för den äldre stenåldern och platsen är troligtvis 9 000-6 000 år gammal. Mycket få mesolitiska boplatser har påträffats i Blekinges inland. De är främst kopplade till större å- och sjösystem. Man kan anta att mörkertalet är stort och att områden som Storemosse/Listersjökomplexet hyser ett antal okända boplatser från vår äldsta förhistoria.

Över myren där reservatet är som smalast går en väg till Kilarna, en gammal gårdsplats utanför reservatet mellan Storemosse och Listersjön. Gården är sedan länge tagen ur drift och endast grunder, stenmurar och odlingsrösen återstår. Vägen till Kilarna används i skogsbruket och underhålls.

På den äldre generalstabskartan från år 1870 finns ingen bebyggelse inom det som nu är naturreservatet Storemosse. Häradskartan från år 1917 visar däremot ett torp på ön i

mossen, med odlingsmark både på fastmark och sydöst om ön där det numera är en sumpskog (se bilaga 3). Av torplämningen återstår idag husgrunder, en källargrund, en fälla samt fossila åkrar med flera vällagda odlingsrösen och stenmurar. Vägarna över mossen ut till ön finns kvar men är nu till stora delar övervuxna. På öns sluttningar växer granskog med inslag av lövträd, och på tidigare odlad mark på de övre delarna av ön finns en luckig tallplantering. Två mer eller mindre övervuxna vägar förbinder ön med fastlandet. I *Fornsök* beskrivs de som "Kavelbro, 100 m lång (NÖ-SV), knappt skönjbar och som Spång över mossmark, 300 m lång, 2,5-3 m bred".

Odlingsröse på ön i Storemosse. 2009-10-12

På maderna finns ett omfattande dikessystem som tidigare möjliggjorde madslåtter. Torvbrytning har skett på norra och västra sidorna av det ursprungliga reservatet. På flygbilder från 1984 syns rester av diken, dels på maderna mot Listersjön och dels i norra delen av mossen som förberetts för torvbrytning. De flesta av diken är kraftigt igenvuxna. Även diken från områden söder om reservatet passerar genom sumpskogarna och maderna. I utvidgningen av reservatet finns en stor torvgrav och öster om den ytterligare en 550 meter lång och smal torvgrav. Dessa torvgravar bildades när Kockums Jernverksaktiebolag under andra världskriget bröt torv för användning i järnverkets produktion. Torvgravarna har numera karaktär av dystrofa (brunfärgade) småvatten och kallas för Stubbagölen och Kanalen. Dessa torvgravar avvattnas tillsammans med Mossegölen via ett dike som rinner mot nordost.

Betydande delar av myren (de västra delarna) ligger utanför naturreservatet och är nu bevuxna med produktiv granskog. Andra delar är svårt skadade av torvbrytning. Detta förhindrar att hydrologin ska kunna återställas i sin helhet inom reservatet. Det bör där-
emot undersökas om hydrologin kan förbättras/återställas i ett begränsat område mellan Mossegölen och Kanalen utan att områden utanför reservatet påverkas negativt. En omvärdering av hur naturvärdena bäst bevaras och utvecklas samt vilken skötsel som behövs för att bevara naturvärdena i reservatet ligger till grund för Johannishus Gods-

förvaltnings begäran 2004 om en modernisering av beslutet och skötselplanen för Storemosse naturreservat. Exempelvis pågick en spridning av gran in i ädellövskogarna i anslutning till Listersjön. Hela reservatet inklusive ädellövskogen skulle enligt den gamla skötselplanen utvecklas fritt. Granen hotade därmed de befintliga naturvärdena i ädellövskogen. Efter att basinventeringen av Natura 2000-habitat inom området blev klar kunde arbetet med skötselplanen slutföras. En markägare på norra sidan av naturreservatet har därefter begärt att en oskyddad del av myren ska införlivas i reservatet. Ytterligare en fastighet berörs av utvidgningen. Skogsstyrelsens naturinventering i sumpskogarna norr om det gamla naturreservatet har varit ett viktigt underlag i planeringen av reservatsutvidgningen.

2.4 Friluftsliv

Östra delen av naturreservatet är lättillgänglig från vägen mellan Johannishus och Tolseboda. Där finns en parkering och en liten badstrand som kallas för Vita sand. Listersjön är en populär sjö att paddla kanot på. Väster om Vita sand finns ett fågelskyddsområde som innebär att det är förbjudet att färdas eller uppehålla sig på öarna och inom ett vattenområde närmare än 50 m från stränderna under tiden 1 april till 15 juli. Detta gör att det är nödvändigt att lyfta kanoterna över den smala halvön vid badstranden om man ska paddla förbi halvön under denna tid. Platsen för lyftet bör vara väl synlig från sjön och det ska finnas en lättgången stig över halvön där man kan bära eller dra kanoten på kanotvagn. Längre västerut har området en vildmarksprägel och större delen av reservatet består där av delvis blöt och svårframkomlig myrmark. I norra delen, längs norra stranden av torvtäkterna, går en markerad stig/vandringsled som anlagts med medel från Landsbygdsprogrammet. Reservatet kan inte nås med allmänna färdmedel.

2.5 Referenser

Litteratur

- ArtDatabanken. 2015. Rödlistade arter i Sverige 2015. ArtDatabanken, SLU, Uppsala. <http://www.artdatabanken.se/>
- Berglund, B. E. 1966. Late-Quaternary vegetation in eastern Blekinge, southeastern Sweden II. Post-Glacial Time. *Opera Botanica* 12:2, 1-190.
- Malmgren-Persson, K. & Persson, M. 2009. Beskrivningen till jordartskartan 3F Karlskrona NV och SV. SGU serie k 155.
- Löfgren, R., Andersson, L. Red. 2000. Sydsvenska lövskogar och andra lövbärande marker. Naturvårdsverkets rapport 5081.
- Naturinventering, Sannen – Listersjön – Storemosse – området samt Arpö, Vagnö och Släddö. Länsstyrelsen i Blekinge län 1977.
- Våtmarker i Blekinge. Länsstyrelsen i Blekinge län 1994.

Övriga källor

- Skogsstyrelsen. 2012. Översiktlig inventering av sumpskog i anslutning till Storemosse naturreservat, Ronneby kommun, Blekinge län. Inventeringsrapport.
- Skogsstyrelsen – Skogens Pärlor. <http://www.skogsstyrelsen.se/Aga-och-bruka/Skogsbruk/Karttjanster/Skogens-Parlor-/>
- Riksantikvarieämbetet – Fornsök. www.fmis.raa.se/cocoon/fornsok/search.html

Kartor

Rikets allmänna kartverk. Häradsekonomska kartan, 1917.

Rikets allmänna kartverk. Generalstabskartan, 1870.

Muntliga kontakter

Joakim Hemberg, Skogsstyrelsen

Johan Harrysson, Skogsstyrelsen

Björn Nilsson, arkeolog, Södertörns högskola

Granlåga med spridda fruktkroppar av brandticka - en av de rödlistade arter som förekommer i naturreservatet. 2009-10-12

3 Planerad markanvändning och skötsel

3.1 Generella riktlinjer

Inga främmande trädslag ska förekomma inom reservatet. Alla skötselåtgärder ska utföras vid sådan tid på året och på sådant sätt att skador på mark minimeras. Kulturlämningar får inte skadas enligt föreskrifterna i Kulturmiljölagen (1998:950).

Stigar och vandringsleder ska vara framkomliga. Utmed gångstigar ska trädskiktet regelbundet ses över och döda eller döende träd tas åt sidan om de kan utgöra fara för allmänheten. Om så är möjligt görs högstubbar av träden. Träd som fallit eller hotar att falla ned över befintliga stigar, stängsel eller kulturhistoriska lämningar får fällas, kapas, flyttas och lämnas kvar på lämplig plats i reservatsområdet.

Rensning av diken som avvattnar områden utanför reservatet och som påverkas negativt av utebliven rensning får ske. Rensning innebär inte att diken får göras bredare eller djupare.

De delar av vindfällan som fallit in på grannfastigheter får upparbetas av berörd markägare eller av naturvårdsförvaltaren. Samråd ska ske med Länsstyrelsen.

Skulle sjukdomar/angrepp bli ett problem inom naturreservatet ska dessa hanteras och bekämpas på lämpligt sätt utifrån rådande kunskapsläge och erfarenheter. Vid bekämpning av sjukdom eller andra typer av angrepp ska största möjliga hänsyn tas till områdets bevarandevärden och inte fler åtgärder vidtas än vad som är nödvändiga. Försiktighetsprincipen ska råda.

Hot och negativ påverkan

Konkreta hot mot naturvärden i naturreservatet, som kan hanteras inom ramen för naturreservatets föreskrifter och skötsel eller Natura 2000, beskrivs under berörda skötselområden. Potentiella hot, som inte är aktuella i dagsläget, men som är nödvändiga att motverka om de uppstår, är:

- bortplockande av död ved i skogsmarkerna, till exempel av allmänheten för att elda med vid grillning,
- fördjupning/nygrävning av diken utanför myren, som kan påverka naturreservatets hydrologi,
- skogsbrand,
- kalkning.

3.2 Indelning i skötselområden

Naturreservatet har delats in i tre skötselområden. Avgränsningen av skötselområdena framgår av bifogad skötselplanekarta, se bilaga 5.

Skötselområde 1. Skog och myr som lämnas i huvudsak orörd

Skötselområde 2. Skog med skötsel av träd- och buskskikt

Skötselområde 3. Limniska miljöer

3.3 Mål och åtgärder för skötselområden

3.3.1 Skötselområde 1. Skog och myr som lämnas i huvudsak orörd

Areal: 127,2 ha

Beskrivning

I myrens centrala och norra delar finns tallskogar med varierande inslag av vårtbjörk och gran. I fältskiktet dominerar blåbär, ljung och lingon med varierande stort inslag av skvattram och tuvull. I glesare skog mot Mossegölen och torvgravarna växer rosling och hjortron. Död ved (mest björk) finns både som stående och liggande i olika nedbrytningsstadier. Delar av tallskogen på mossen är klassad som *Skogbevuxen myr* (91D0). En väg genom området leder till ön. Vägen är dock kraftigt övervuxen med myrvegetation av samma karaktär som på den omgivande tallmossen. I Fornsök beskrivs den som "Kavelbro, 100 m lång (NÖ-SV), knappt skönjbar". Norrut går en väg som i Fornsök beskrivs som "Spång över mossmark, 300 m lång, 2,5-3 m bred". Vägarna kan därför inte användas för transporter till och från ön eftersom skador på kulturlämningarna och vegetationen kan uppstå. Flera diken dränerar torvmarken. Mellan Mossegölen och Kanalen går två diken varav det ena är i bra funktionellt skick. I nordväst finns tallskog på torr mosse i anslutning till Stubbagölen. Fältskikt saknas eller är dåligt utvecklat i stora delar av delområdet.

Tidigare har Storemosse till stor del varit en öppen mosse (se Häradskartan, bilaga 3). På grund av de dikningar som gjorts för att möjliggöra torvbrytning har mossen blivit torrare vilket medfört att stora delar numera är skogbevuxna. Endast två mindre delar inom reservatet består idag av öppen mosse. På den öppna mossen finns det glesa skikt med låga senvuxna tallar. Mot kanterna ökar höjden på tallarna. På delar av den öppna myren och speciellt i nordvästra delen av skötselområdet finns numera en mer eller mindre kraftig föryngring av björk. När de diken som grävdes för att förbereda för torvbrytning växer igen kommer grundvattenytan att höjas igen. Detta kan dock motverkas av att träden ökar avdunstningen från mossen. En återställning av Mossegöleins vattennivå kan förbättra förutsättningarna för att öppna delar av mossen inte ska växa igen.

I den norra delen finns ett litet område med skog på fastmark, bestående av ett gles skikt av tall, ek och bok. Granar har avverkats. Marken består av moränkullar och kalt berg.

På en höglänt ö i Storemosse har det tidigare funnits ett torp. Marken utgörs av blockig morän med inslag av berg i dagen. Större delen av ön är bevuxen med granskog. Död ved förekommer som torrakor, högstubbar och lågor av främst gran. Flera lågor är rödmurkna och kraftigt nedbrutna och en del har börjat falla sönder. På några ställen finns rikligt med vindfällda granar. Den rödlistade brandticken lever i några av lågorna. I granskogen finns inslag av tall, bok, björk, ek, oxel, avenbok och rönn. På de övre delarna där det tidigare har varit åker har man planterat tall. Där finns också asp, enstaka enar, slån och några granar som stått öppet och därför utvecklat långa grenar. Kulturhistoriska lämningar från gården är husgrunder och stenmurar, samt odlingsrösen i anslutning till tidigare odlad mark. Gamla tillfartsvägar finns över mossen norrut och mot väster.

I reservatets norra del finns ett område med gles skog av björk med varierande stort inslag av tall och gran. Marken är täckt av mossor och med tuvor av tuvull. Området

genomkorsas av diken som är utlopp från Bokgölen och Kvarnbäcken som båda ligger utanför reservatet.

Storemosses sydligaste del utgörs av skogbevuxen myr med blandskog av gran, tall och björk.

Maderna vid Listersjön domineras av starrarter, pors och diverse örter, bland annat trådstarr, flaskstarr, ängsull, kråklöver, grenrör och videört. De genomkorsas av ett nätverk av diken som grävdes under den period då de brukades som slåttermark. Dikena bildar på flygbilden ett tydligt rutnät med 30 m sida på maderna. De större dikena från Bokgölen och Kvarnbäcken går genom maderna.

Skogbevuxen myr. 2004-04-02

Foto: Robert Ekholm

Bevarandemål

De skogbevuxna delarna av myren ska utvecklas med naturlig dynamik. Naturliga processer som åldrande och avdöende av träd leder till att död ved finns i olika grovlekar och nedbrytningsgrader och att skogen är olikåldrig. Omvälvande störningar i form av exempelvis högt grundvatten, stormfällning och/eller insektsangrepp, kan leda till att hela eller delar av skogen under perioder har en annan karaktär. Detta är en del av skogens utveckling.

Arealen *öppna mossar och kärr* 7140 ska vara minst 31,1 ha, arealen *skogsmyr* 91D0 minst 20,2 ha och arealen *västlig taiga* 9010 minst 2,8 ha.

Den öppna mossen utvecklas genom naturliga processer utan igenväxning av björk, tall och gran. Maderna ska utgöra en naturlig övergångszon mellan den skogbevuxna myren och Listersjön och ska utvecklas med naturlig dynamik.

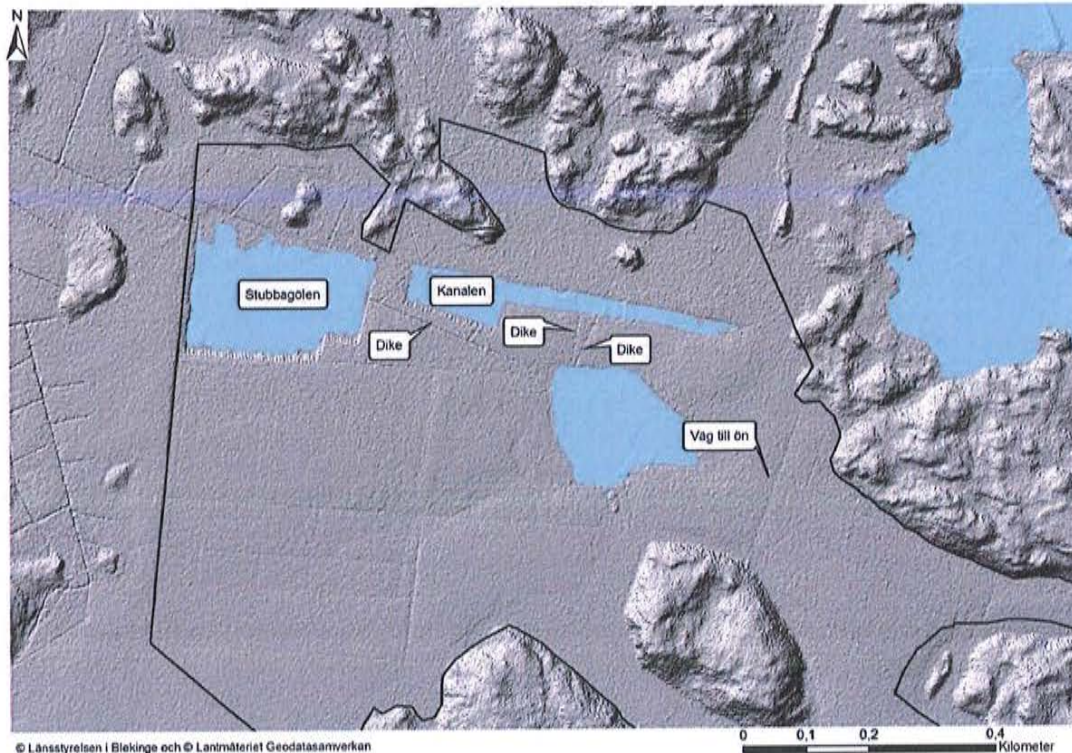
Området ska innehålla lämpliga livsmiljöer för de prioriterade arterna trana och spillkråka.

Hot

Den öppna mossen hotas av tilltagande igenväxning med bland annat björk och tall. I de trädklädda mosseytorna och sumpskogarna sker även en invandring av främst gran. Kulturlämningar på ön kan skadas av uppväxande träd.

Restaureringsåtgärder

De tänkta åtgärderna för restaurering av hydrologin på Storemosse syftar till att påskynda utvecklingen mot ett naturligt tillstånd på en begränsad del av mossen efter de dikningar som en gång har gjorts för att möjliggöra torvbrytning. Dikena som lokalt dränerar området mellan torvgravarna och Mossegölen bör fläckvis läggas igen så att grundvattennivån höjs och igenväxningen med gran stoppas. Längs flera av dikena finns vallar av torv som kommer från dikena. Från dessa vallar kan torv tas för att bygga proppar i dikena. Torvpropparna kan armeras med granstammar och grenar som hämtas i närområdet, helst så att en öppen glänta bildas vid den igenfyllda delen av diket. Denna åtgärd får påbörjas först efter utredning och samråd med grannar till berörda del av reservatet.

Området närmast Mossegölen i naturreservatet Storemosse.

Skötselåtgärder

- Björk, gran och tall av igenväxningskaraktär röjs ner och får ligga kvar på den öppna mossen. Arbetet utförs på ett sätt som minimerar risken för markskador.
- Invandringen av gran i de talldominerade sumpskogarna begränsas genom röjning/avverkning.
- Träd som kan skada husgrunder, stenmurar eller odlingsrösen på ön avverkas och läggs på annan plats inom reservatet.

3.3.2 Skötselområde 2. Skog med skötsel av träd- och buskskikt

Areal: 14,1 ha, varav

delområde 2a: 2,5 ha *Avverkningsytor på torvmark*

Beskrivning

Frukostholmen är en mindre holme som vid reservatets bildande var en "ekdominerad lövskogsholme". Gran har etablerat sig på ön. På strandens översvämningszon växer hårklomossa på stenblock och porsrötter. Hårklomossan kräver skugga från träd och buskar. På träden växer bland annat grå skärelav, gulpudrad spiklav, rostfläck, vit-skivlav och gammelgranslav.

På en halvö öster om Listersjön finns blandskog där inslaget av tall och/eller gran bitvis är stort. halvön består av tre delar: Fastlandet med moränmark, en sandig rygg från fastlandet ut i sjön, och en moränrygg ute i Listersjön. Hårklomossa växer på skuggiga stränder. På träden växer oxtungsvamp, rosa lundlav, bokvårtlav, bokkantlav, havstulpanlav, glansfläck, rostfläck, olivklotterlav samt porellor och platt fjädermossa. Större delen av den sandiga marken och det grunda vattenområdet intill är ett fornlämningsområde efter en mesolitisk boplats. Fynden av bland annat en skrapa i sydsånsk flinta är karakteristisk för den äldre stenåldern och boplatsen fanns troligtvis i perioden 9000-6000 år sedan.

Den yttre delen av halvön ingår i fågelskyddsområdet (ca 2,0 ha). För att störningskänsliga fåglar ska kunna häcka i fågelskyddsområdet krävs att trädskiktet är slutet. På de lägre delarna dominerar gran medan de högre delarna är bevuxna av en lövblandskog bestående av olikåldrig bok med inslag av spridda spärrgreniga ekar. Några av ekarna har mulm i stammar och/eller grenar. I de lägre östra delarna finns flera granlågor med klibbtickor som kan koloniserar av brandtickor från en närliggande lokal. Området är i Natura 2000 klassat som *Näringsfattig bokskog*. På den norra udden finns ett litet planterat granbestånd.

Ekticka, en rödlistad art som växer på ek i skötselområde 2. 2012-11-01

Den mellersta delen av halvön, mellan udden och fastlandet, är sandig och den södra stranden utnyttjas för bad. Längs stränderna finns flera gamla bokar medan den övriga skogen är tät blandskog med främst tall och relativt unga, smalstammiga bokar. På fastlandsdelen växer en blandskog av bok och tall.

På västra sidan av Listersjön finns en udde med hedskog bestående av avenbok, bok och ek på sluttningarna samt avenbok, ek och tall på de högre delarna. På den norra sluttningen, där bokinslaget är större, finns olikåldrig hedbokskog med ett betydande inslag av död ved, bland annat en grov boklåga, högstubbe och levande bokar med mycket död ved. På träden växer bokvårtlav (NT), lunglav (NT), rosa lundlav (NT), lönnlav, rostfläck, olivklotterlav och havstulpanlav, samt platt fjädermossa och krusig ulota. Jordarten är en podsol. Bitvis finns ett större inslag av gran. I fältskiktet växer kruståtel, liljekonvalj, myskmadra, lundslok och blåsippra. Naturtypen är klassad som *näringsfattig ekskog* 9190. Yttre delen av udden har stor andel gran och ingår i ett fågelskyddsområde liksom delar av myren sydväst om halvön. Även den delen är klassad som *näringsfattig ekskog*. På östra stranden står några gamla ekar omgivna av självföryngrad gran. I skydd av skuggande träd- och buskskikt, med bland annat gran som viktigt inslag, växer hårklomossa i strändernas översvämningszon (rödlistad som NT och Annex 2 i Natura 2000).

I reservatets norra kant finns två mindre avverkningsytor på torvmark (2a) som uppkommit efter stormfällning och barkborreangrepp ca 2006. På den ena ytan (1,6 ha) finns ett glest trädskikt av 100-årig tall med underståndare av främst ung björk. Den andra ytan (0,9 ha) domineras helt av uppväxande ung björk mm.

Bevarandemål

Ädellövslogen och blandskogen med inslag av spärrgreniga ekar och tall ska utvecklas med naturlig dynamik utan konkurrens av gran och yngre lövträd som växer in i kronorna. Död ved ska bildas på naturlig väg och ge variation i olika grovlekar och nedbrytningsgrader.

I området ska finnas minst 2 ha *näringsfattig bokskog* 9110 (östra udden) och 6,3 ha *näringsfattig ekskog* 9190 (västra udden).

Livsmiljön ska vara lämplig för den prioriterade arten fiskgjuse, vilket innebär att det ska finnas lämpliga träd för häckning och att trädskiktet i stora delar ska vara slutet så att det ger störningsskydd. För hela skötselområdet gäller att det ska finnas skuggiga översvämningszoner i strandkanten där den prioriterade arten hårklomossa kan växa i en livskraftig population.

Hot

Det största hotet mot skötselområdets naturvärden är spridning och igenväxning med gran, som därigenom beskuggar och missgynnar framförallt spärrgreniga ekar.

Restaureringsåtgärder

- Trädskiktet i de två avverkningsytorna i norr (2 a) restaureras långsiktigt genom gallringar till en flerskiktad sumpskog, som sedan får utvecklas genom naturlig dynamik.
- Den lilla granplanteringen på halvön öster om Listersjön avvecklas till förmån för ädellövträd.

Skötselåtgärder

- Gran som konkurrerar med lövträden på Frukostholmen ska ringbarkas/röjas. Observera att granar vid strandkanten kan vara viktiga för att skugga hårklomossan och ska därför lämnas kvar.
- I omgångar med minst fyra års mellanrum ringbarkas eller röjs/avverkas gran som växer intill spärrgreniga ekar och andra lövträd, tills bevarandemålet uppnått. Åtgärder mot gran ska endast utföras när risken för barkborreutbrott är låg, och maximalt i en omfattning som är tillåten i föreskrifter om kvarlämnad nydöd granved i skogen (för närvarande max 5 m³sk/ha).

3.3.3 Skötselområde 3. Limnisk miljö

Areal: 31,3 ha

Beskrivning

Listersjön (21,6 ha inom reservatet) är en reglerad sjö med höjd vattennivå. Regleringen av vattenfluktuationerna enligt gällande vattendom ger goda förutsättningar för hårklomossan att växa längs stränderna. Hårklomossa växer på åtskilliga ställen längs Listersjöns stränder både inom naturreservaten Storemosse och Sännesshult, och utanför reservaten. Listersjön har i Natura 2000 klassats som en oligomesotrof sjö (3130). I sjön växer bland annat notblomster och strandpyrl.

Stubbagölen är en gammal torvgrav. I mitten av bilden finns ett bestånd av vattenklöver. 2012-06-21

Mossegölen (3,1 ha) är ett naturligt dystroft småvatten i Storemosse. Vid mätningar 2001 var vattnet så surt, ner till pH 4,0, att fisk inte kan leva där. På grund av torvbrytning har Mossegölens vattennivå sänkts. Från Mossegölen går diken norrut till Kanalen. Ute i Mossegölen växer gles med gul och vit näckros. I strandkanten växer bland annat lite bladvass, bredkaveldun, vitag, rundsileshår och dystarr. Bottenskiktet längs stranden består av vitmossor. Insektslivet är rikt med bland annat en stor population av röd flickslända samt mörk lyrflickslända, spjutflickslända, större rödögonflickslända, sjöflickslända, starrmosaikslända, brun mosaikslända, guldtrollslända, metalltrollslända, bred trollslända och fyrfläckad trollslända.

Kanalen (1,9 ha) är en ca 550 m lång och smal torvgrav med karaktär av dystroft småvatten omgivet av torvmark. Vid mätningar 2001 av vattnet var pH-värdet 4,2. Längs med stränderna växer gråstarr, blåstarr, mannagräs, missne, vattenklöver, kråklöver, toplösa, bredkaveldun och bladvass. Insektslivet är rikt.

Stubbagölen (4,4 ha) är en torvgrav med karaktär av dystroft småvatten omgivet av torvmark. Namnet har den fått av att det finns så mycket stubbar på botten så det är svårt att fiska i den. I gölen växer sparsamt med gul och vit näckros, bladvass och bredkaveldun. Sommaren 2012 häckade ett sångsvanspar i Stubbagölen.

Bevarandemål

Listersjön ska ha bibehållen status som *oligomesotrof sjö* 3130. Sjöns ekosystem ska vara i balans. Sjön ska utgöra en lämplig livsmiljö för de prioriterade arterna storlom och fiskguse.

Gölarna ska utvecklas med naturlig dynamik. Mossegölen ska ha bibehållen status som *dystrof sjö* 3160.

Hot

Skötselområdets naturvärden skulle kunna skadas av förändrad hydrologi, exempelvis sänkning av sjöarnas vattennivåer. För Listersjön skulle även en höjning av vattennivån kunna skada naturvärdena. I övrigt utgörs hoten mot naturvärdena i huvudsak av påverkansfaktorer som inte kan regleras inom ramen för naturreservatet, exempelvis övergödning och försurning.

Skötselåtgärder

Behövs inga för närvarande.

3.4 Friluftsliv och turism

Beskrivning

Reservatets östra del är lättillgänglig från Tulsebodavägen (se bilaga 5). Vid Vita sand finns en badplats med en kort stig.

3.4.1 Anordningar för friluftslivet

Bevarandemål

En parkeringsplats med utrymme för minst fem bilar ska finnas vid Vita sand (Tulsebodavägen). Minst tre väl underhållna informationstavlor med beskrivning av reservatet (inklusive kulturmiljövärden) och två väl underhållna informationstavlor med beskrivning av fågelskyddsområdet ska finnas. Skyltar som markerar början på stigen för lyft av kanot förbi fågelskyddsområdet ska vara synliga från sjön. Vid Kanalens östra ände bör finnas information om torvbrytningen i Kanalen och Stubbagölen.

Istandsättningsåtgärder

- Informationsskyltar med beskrivning av reservatet sätts upp vid parkeringsplatsen vid Vita sand (Tulsebodavägen), där vägen går in i reservatet på nordöstra sidan av Bokgölen och där vägen från Bokön kommer fram till reservatet på norra sidan.
- I syfte att minska risken för störning i fågelskyddsområdet, under tid när beträdnadsförbud råder, anläggs och markeras en kort stig där man kan lyfta kanoter, eller köra kanotvagn, över den östra halvön i Listersjön i anslutning till badplatsen.
- Informationsskylt om torvbrytningen bör sättas upp vid Kanalens östra ände.

Underhållsåtgärder

Regelbunden översyn samt underhåll av parkeringsplats, informationsskyltar och stig för att lyfta kanot förbi fågelskyddsområdet, samt underhåll av befintlig markerad stig/vandringsled i den utvidgade delen av reservatet.

4 Utmärkning av reservatsgräns

Utmärkning av reservatets gräns ska utföras av naturvårdsförvaltaren enligt svensk standard SIS 031522 och enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

5 Bränder och brandbekämpning

Brand anses i huvudsak vara negativt för de befintliga värdena i reservatets lövskogar vid Listersjön. Brand på myren ger dels skador på naturvärdena och dels ger det upphov till stora mängder luftföroreningar under lång tid samt utsläpp av koldioxid. Brand på fastmark väster om maderna kan vara positivt för vissa naturvärden men risken för spridning till grannfastigheter och torvmark gör att även brand på fastmark måste släckas.

Bränder inom naturreservatet ska släckas enligt gällande lagar. Släckningsarbete sker med försiktighet, om möjligt i samråd med reservatsförvaltaren så att naturvärdena inte skadas.

Vatten för släckningsarbete bör under längre släckningsarbeten inte tas från torvgravarna och Mossegölen för att undvika att grundvattenytan i intilliggande delar av mossen sänks.

Tydliggörande av ansvarsfördelning vid uppkomst av spontan brand inom naturreservatet

En okontrollerad brand inom reservatet utgör ett hot mot värden i och utanför reservatets gränser. Om en brand uppstår är släckningen av branden Räddningstjänstens ansvar. Släckningsarbetet bör ske med försiktighet. För att undvika skador på naturvärdena bör reservatsförvaltaren på Länsstyrelsen kontaktas i så tidigt skede som möjligt för samråd. Exempelvis kan skador på naturvärden uppstå genom hårdspolning vid rötter och på stammar på äldre träd och döda träd. Körskador är ett annat exempel på skador som kan uppstå och som så långt möjligt bör undvikas. En sänkning av vattennivån i Mossegölen eller torvgravarna kan påskynda igenväxningen med gran på mossen.

När branden anses vara släckt eller utan uppenbar risk att sprida sig överlämnas ansvaret för eftersläckning och bevakning till markägaren. Eftersläckning bör så långt möjligt ske så att naturvärden gynnas och inte skadas (se nedan) och markägaren bör samråda med reservatsförvaltaren. Efter överenskommelse kan förvaltaren även fungera som ombud för markägaren.

Om skyddet av områdets naturvärden medför ett efterbevaknings- och eftersläckningsarbete med kostnader som överstiger vad som kan förväntas av markägaren, tar förvaltaren över det ekonomiska ansvaret för branden.

Eftersläckning

Eftersläckning bör utföras så att naturvärden gynnas och inte skadas. I första läget koncentreras lämpligen eftersläckningen till skyddszoner i brännans ytterkanter. Skyddszonernas bredd bedöms från fall till fall beroende på risken för spridning till omgivningen. Vid en uppenbar risk bör skyddszonens bredd vara minst en trädlängd. Inom skyddszonen släcks alla glödbränder. Brinnande/glödande mindre träd och grenar kastas om möjligt in innanför skyddszonen. Glödbränder släcks lämpligen genom inblandning av mineraljord och/eller vattenbegjutning. När brännans skyddszoner har säkrats tas ställning till om och när hela brännan ska släckas.

Åtgärd efter brand

Framtida skötselåtgärder utreds för varje enskilt område som påverkats av brand. Vid behov ändras skötselplanen genom beslut av Länsstyrelsen.

6 Jakt och fiske

Rätten till jakt och fiske inskränks inte av reservatsbildningen.

Skyddsjakt

Inom naturreservatet får skyddsjakt på predator (t.ex. mink och vildsvin) som väsentligt stör eller hotar naturvärdena/fågellivet utföras. Skyddsjakt får endast ske efter samråd med Länsstyrelsen. I de fall jakträttsinnehavaren inte har möjlighet att utföra nödvändig skyddsjakt har Länsstyrelsen rätt att uppdra åt annan att utföra uppdraget. Jaktutövandet får inte ske i strid med reservatsbestämmelser eller skötselplan.

7 Tillsyn, dokumentation och uppföljning

7.1 Tillsyn över föreskrifter

Länsstyrelsen ansvarar för tillsyn av föreskrifter.

7.2 Uppföljning av bevarandemål

Uppföljning ska ske enligt gällande riktlinjer från Naturvårdsverket.

7.3 Dokumentation av skötselåtgärder

Ansvarig förvaltare dokumenterar utförda skötselåtgärder.

8 Kostnader och finansiering

Naturvårdsförvaltaren bekostar åtgärder enligt skötselplanen

9 Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	Var	Vem	Prioritet*	När/frekvens
Röjning/ringbarkning av gran i ädellövskog	Skötselområde 2	Naturvårdsförvaltaren	1	Snarast
Avveckling av granbestånd	Skötselområde 2, norra udden i O	Naturvårdsförvaltaren	2	Vid lämpligt tillfälle
Röjning/gallring av björk, tall och gran på mossmark	Skötselområde 2a	Naturvårdsförvaltaren	2	Vid lämpligt tillfälle
Informationstavlor om reservatet sätts upp	Se bilaga 5	Naturvårdsförvaltaren	1	Snarast
Informationstavlor om torvbrytningen sätts upp	Skötselområde 1 vid Kanalens östra ände	Naturvårdsförvaltaren	3	Vid lämpligt tillfälle
Kanotled och strövstig anläggs	Vid Vita sand, se bilaga 5	Naturvårdsförvaltaren	1	Snarast
Röjning av invandande gran i tall- och sumpskog	Skötselområde 1	Naturvårdsförvaltaren	2	Vid behov
Avverkning/röjning vid forn- och kulturlämningar	Skötselområde 1	Naturvårdsförvaltaren	2	Vid behov
Översyn och underhåll av friluftsanordningar	Hela naturreservatet	Naturvårdsförvaltaren	1	Vid behov
Utredning och samråd med grannar om eventuell restaurering av mosseplanet	Skötselområde 1 i anslutning till Mossegölen	Naturvårdsförvaltaren	3	Vid lämpligt tillfälle
Dokumentation av skötselåtgärder	Hela naturreservatet	Naturvårdsförvaltaren	1	Efter utförda åtgärder
Uppföljning av bevarandemål	Hela naturreservatet	Länsstyrelsen	1	Enligt särskilt fastställd uppföljningsplan

*Prioritet 1 till 3, varav 1 är högst

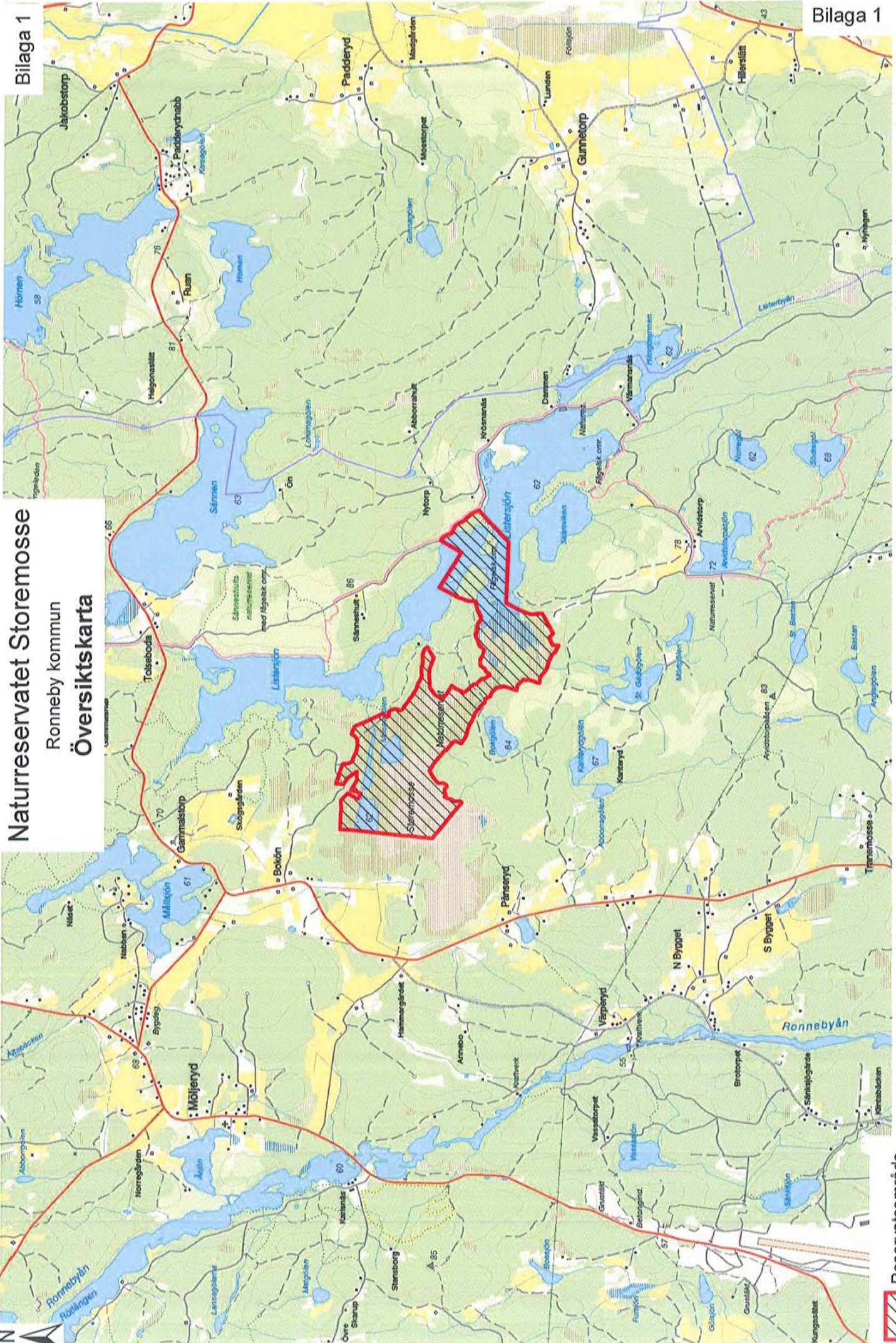

LÄNSSTYRELSEN
BLEKINGE LÄN

Naturreseptatet Storemofse

Ronneby kommun

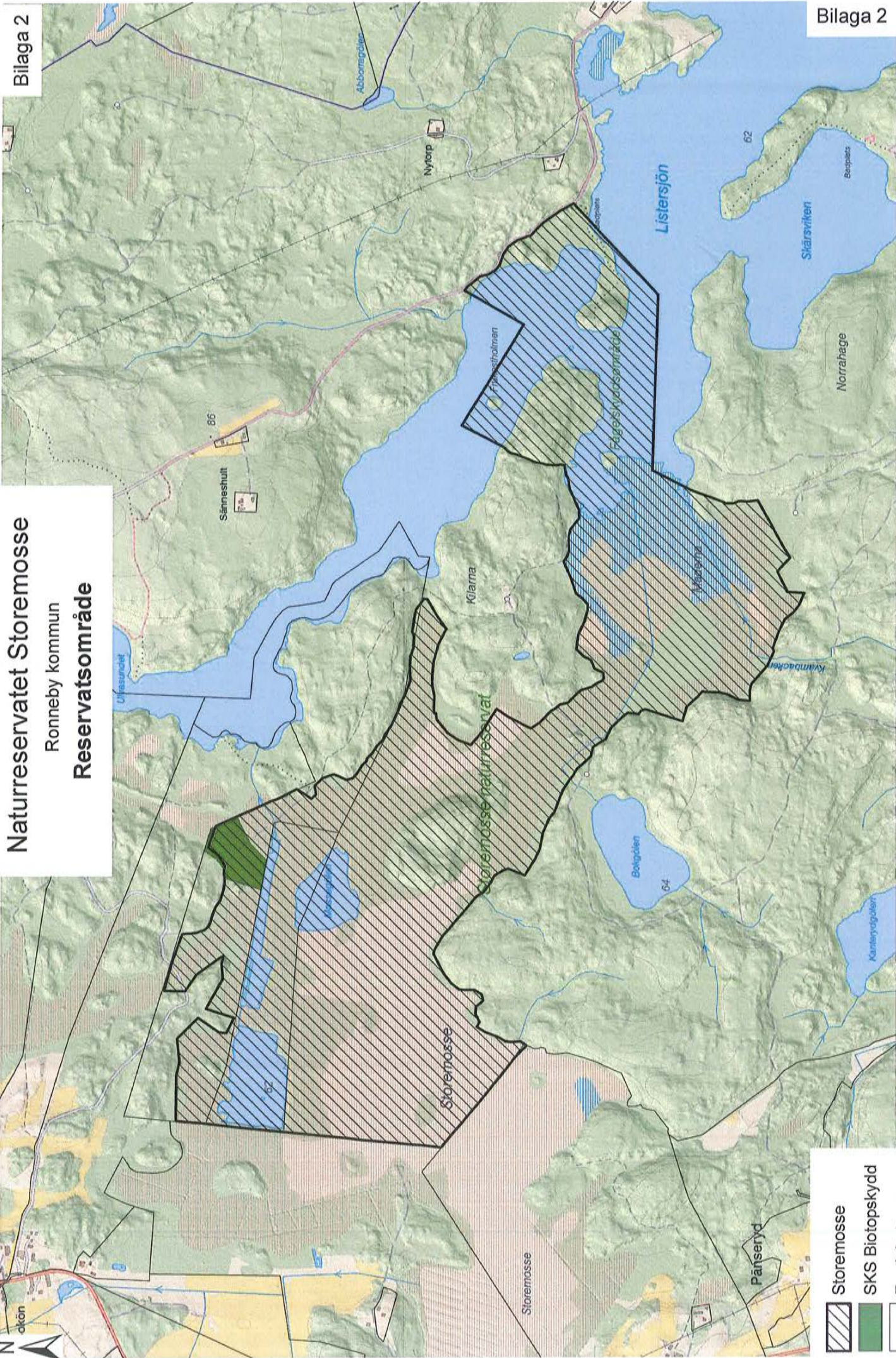
Översiktakarta

Bilaga 1

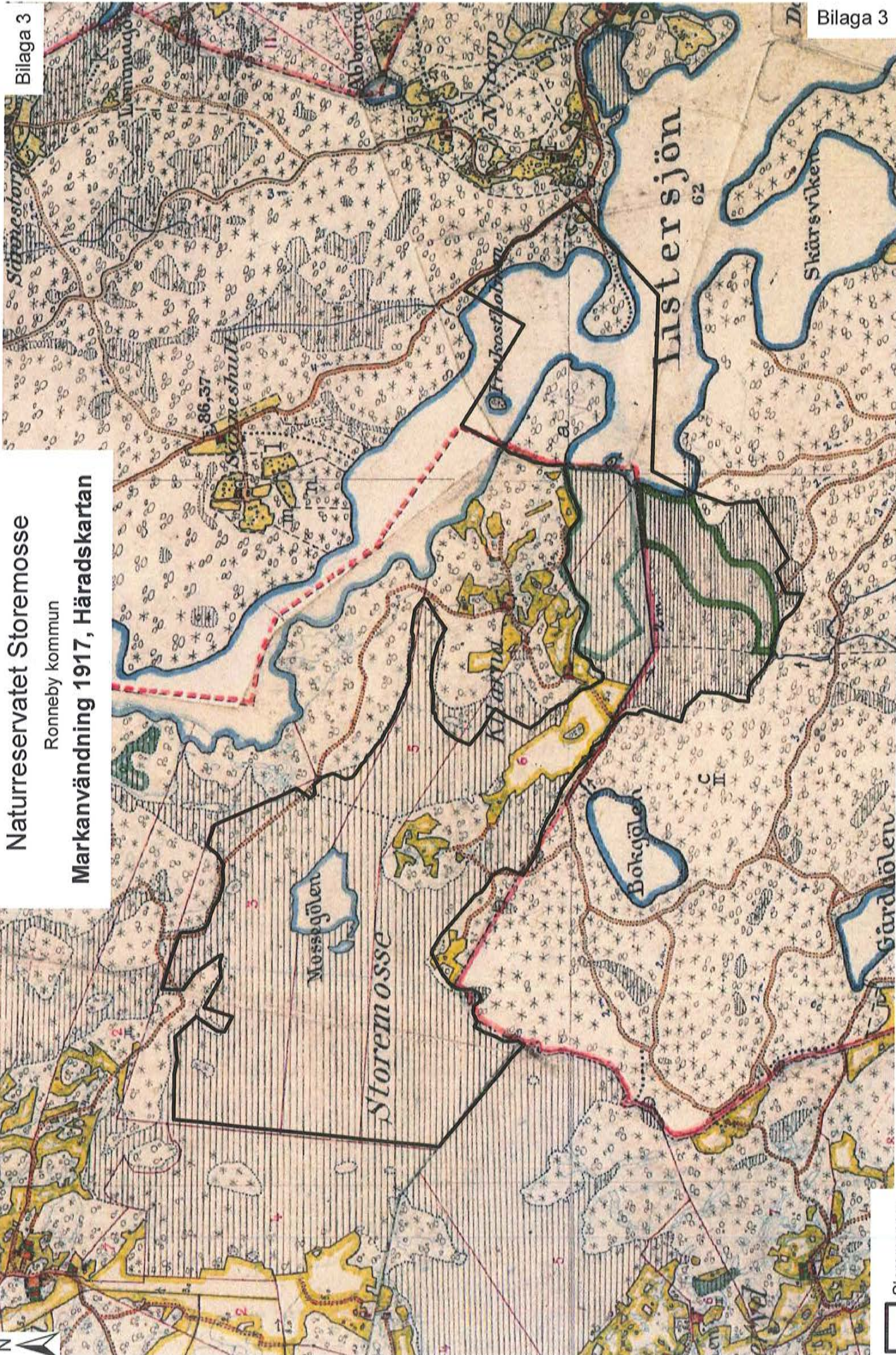

Naturservatet Storemosse
Ronneby kommun
Reservatsområde

Bilaga 2

Naturservatet Storemosse
Ronneby kommun
Markanvändning 1917, Häradskartan

Storemosse

© Länstyrelsen i Blekinge och © Lantmäteriet Geodatasamverkan

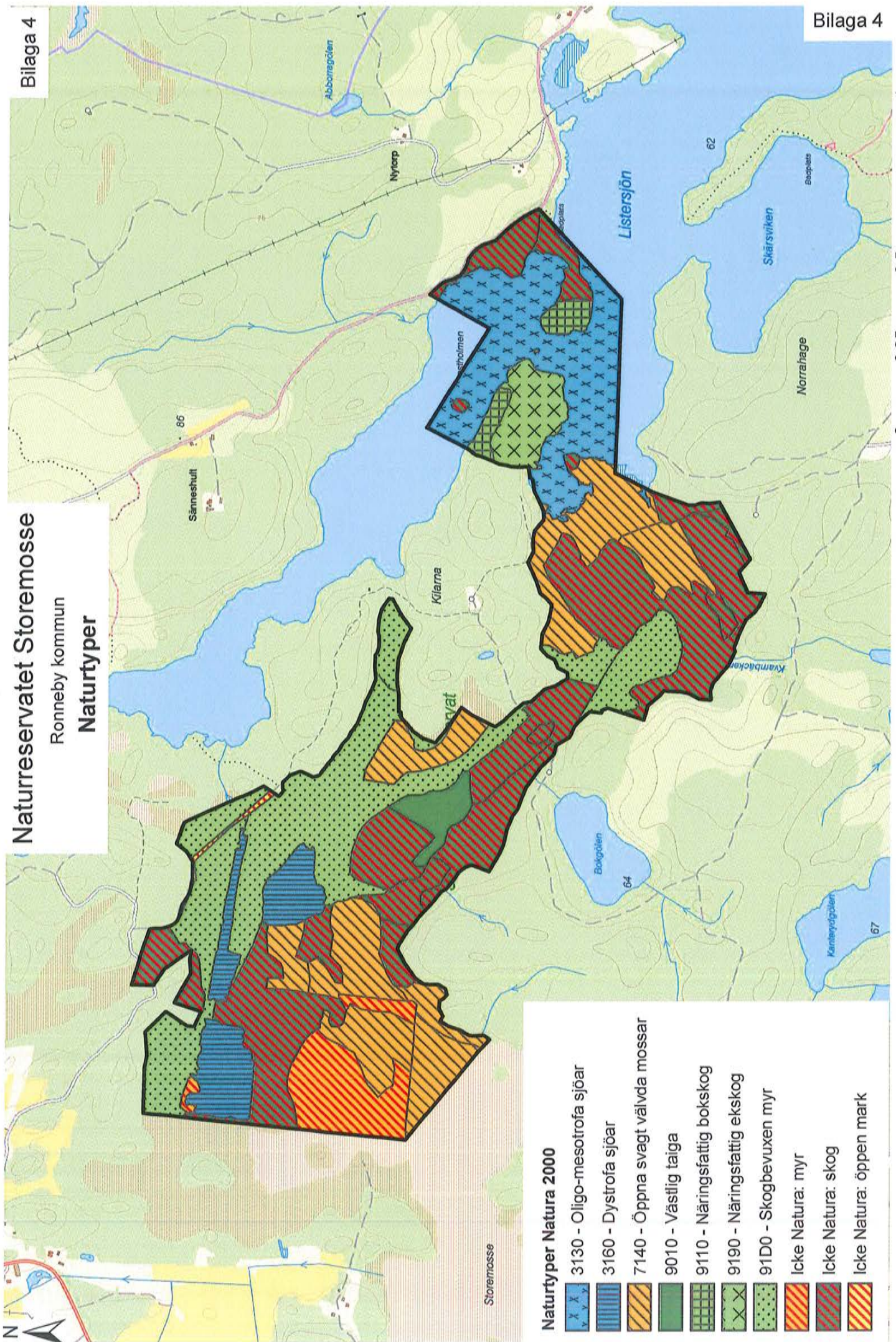
Naturresevatet Storemosse

Ronneby kommun

Naturtyper

Bilaga 4

Bilaga 4

- Naturtyper Natura 2000**
- 3130 - Oligo-mesotrofa sjöar
 - 3160 - Dystrofa sjöar
 - 7140 - Öppna svagt välvda mossar
 - 9010 - Västlig taiga
 - 9110 - Näringsfattig bokskog
 - 9190 - Näringsfattig ekskog
 - 91D0 - Skogbevuxen myr
 - Icke Natura: myr
 - Icke Natura: skog
 - Icke Natura: öppen mark

Bilaga 5

Skötselområden och anordningar för friluftslivet

Kilometer

Naturreservatet Store mosse i Ronneby kommun bildades 1981 för att i den vetenskapliga naturvården bevara ett våtmarks- och skogsområde med stora biologiska värden. Större delen av naturreservatet, utom den utvidgade delen, ingår i Natura 2000.

Syftet har utvecklats i det nya beslutet och skötselplanen i enlighet med bestämmelser i Miljöbalkens 7 kapitel till att *bevara biologisk mångfald* i skogbevuxen och öppen mosse, mader, mossegölar och insjö med rödlistade och andra för Blekinge ovanliga arter inom insektsfauna, kärlväxtflora, svampar, moss- och lavflora samt att *vårda och bevara värdefulla naturmiljöer* med naturtyper som omfattas av EU:s art- och habitatdirektiv och i EU:s fågeldirektiv. Om möjligt ska också hydrologin på centrala delar av mossen återställas om det kan ske utan att områden utanför reservatet försumpas.

En del i Länsstyrelsens verksamhet är att skydda värdefull natur genom att bilda naturreservat och upprätta skötselplaner för områden med naturtyper som är viktiga för många arters långsiktliga överlevnad. Dessa naturtyper blir allt sällsyntare i det rationellt brukade landskapet. Skötselplanen innehåller syftet med reservatet, områdets markhistoria, en naturbeskrivning samt planerad markanvändning, mål och skötselåtgärder för området. Den innehåller även information om friluftsliv och turism.